

หลักสูตรการทอผ้าไหมลายนาริรัตนราชกัญญา

จำนวน ๓๒ ชั่วโมง

กลุ่มวิชาความคิดสร้างสรรค์

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน โดยจัดการศึกษาอาชีพเพื่อมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และอาชีพเฉพาะทางหรือการบริการรวมถึงการเน้นอาชีพช่างพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน ความต้องการและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งอาชีพเด่น การส่งเสริมและจัดหาช่องทางจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ โดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ ทัวถึงและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีรายได้มั่นคง มั่งคั่งและมีงานทำอย่างยั่งยืน

สภาพสังคมในปัจจุบันมนุษย์เราได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรมีน้อยลง จึงมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีความคุ้มค่ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการประกอบอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ประโยชน์จากการประกอบอาชีพให้มีความคุ้มค่ายิ่งขึ้น

อาชีพการทอผ้าไหม จึงเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่จะเป็นทางเลือกในการสร้างรายได้และการมีงานทำอย่างยั่งยืนของประชาชน

หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนชั้นเรียนวิชาชีพ กำหนดหลักการไว้ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ ๕ ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

๒. มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพทั้งถึงและเท่าเทียมกัน สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง และเป็นบุคคลที่มีวินัยเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

๓. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

๔. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอาชีพส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจ เทคนิคการทอผ้าไหมลายนาริรัตนราชกัญญา สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกแบบการมัดหมี่ลายขอ การย้อมสี ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๓. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ

๔. เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมการทอผ้าไหม

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนกลุ่มเป้าหมาย บ้านตากูก หมู่ที่ ๒ ตำบลตากูก อำเภอเขวาสินรินทร์

๑. ผู้มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ
๒. ควรเป็นผู้มีใจรักในการทอผ้าและมีความอดทน

ระยะเวลา ๓๒ ชั่วโมง

ทฤษฎี ๑๐ ชั่วโมง ปฏิบัติ ๒๒ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร การทอผ้าไหมลายนาริรัตนราชกัญญา จำนวน ๓๒ ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ช่องทางการประกอบอาชีพ การทอผ้าไหม	<p>๑. อธิบายความสำคัญใน การประกอบอาชีพการทอผ้าไหม ได้</p> <p>๒. อธิบายความเป็นไปได้ ใน การประกอบอาชีพการ ทอผ้าไหม ได้แก่ การวางแผนและการบริหาร จัดการ การหา แหล่งเงินทุนความต้องการ ของ ตลาด และการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ได้</p> <p>๓. สามารถจัดหาแหล่ง เรียนรู้ ได้</p> <p>๔. สามารถตัดสินใจเลือก อาชีพได้</p>	<p>๑ ความสำคัญในการ ประกอบอาชีพการทอผ้า ไหม</p> <p>๒ ความเป็นไปได้ใน ประกอบอาชีพการทอผ้า ไหม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวางแผนและการ บริหารจัดการ - แหล่งเงินทุนและการ จัดหาเงินทุน -ความต้องการของตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย - ศึกษาหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ และ เครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง ศูนย์ อนุรักษ์ผ้าไหม สถาน ประกอบการ เกี่ยวกับการ ทอผ้าไหม - ร้านค้าหรือตัวแทนใน การจำหน่ายผลผลิตจาก การทอผ้าไหม - เครือข่ายกลุ่มทอผ้า ไหม -การตัดสินใจเลือกอาชีพ -ความต้องการของตลาด 	<p>๑. ศึกษาข้อมูลจาก เอกสาร สื่อต่าง ๆ สถาน ประกอบการ สื่อของจริง ภูมิปัญญาในชุมชน เพื่อ นำข้อมูล มาใช้ในการ ประกอบอาชีพ ที่มี ความ เป็นไปได้ในชุมชน</p> <p>๒. วิเคราะห์อาชีพจาก ข้อมูลต่าง ๆ</p> <p>๓. ศึกษาดูงานในสถาน ประกอบการ และแหล่ง เรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ อาชีพที่ตัดสินใจ เลือก</p> <p>๔. ผู้เรียนตัดสินใจเลือก อาชีพ</p>	๒	-
๒.ทักษะการ ประกอบอาชีพ การ ทอผ้าไหมมัดหมี่ ลายขอ	<p>๑. อธิบายความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับการทอผ้าไหม ได้แก่ ประวัติความ เป็นมา วัฒนธรรม ผ้าไหม กระบวนการและรูปแบบ การ ทอผ้าไหม ความสำคัญและ ประโยชน์ ของการประกอบ อาชีพ การทอผ้าไหมได้</p> <p>๒. สามารถเตรียมวัตถุดิบ และส่วนประกอบได้แก่ ขั้นตอนในการเตรียมไหม สำหรับการทอ การเลือก เส้น ไหม วัตถุดิบและส่วน ประกอบได้</p>	<p>๑.ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับการทอผ้าไหม,</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมผ้าไหม - กระบวนการและ รูปแบบการทอผ้าไหม - ความสำคัญและ ประโยชน์ของการ ประกอบอาชีพการทอผ้า <p>๒. การเตรียมวัตถุดิบ และ ส่วนประกอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนในการเตรียม ไหมสำหรับการทอ 	<p>๑ ทดสอบก่อนเรียน เพื่อ วัดความรู้ ความเข้าใจ และพื้นฐานของ ผู้เรียน</p> <p>๒ ศึกษาเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับการ ทอผ้า ไหม</p> <p>๓ อภิปรายแลกเปลี่ยน เรียนรู้</p> <p>๔ จัดทำแผนการฝึกทักษะ การทอ ผ้าไหม</p> <p>๕ วิทยากรบรรยายและ สาธิต .</p> <p>๖ ฝึกปฏิบัติจริง</p> <p>๗ ทดสอบหลังเรียน</p>	๓	๒๒

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	<p>๓. สามารถอธิบายการ พอกไหม้ได้ วัตถุประสงค์ของการพอกไหม้ วัสดุและอุปกรณ์ของการพอกไหม้ ขั้นตอน การพอกไหม้ และข้อควรระวังในการพอกไหม้ ได้</p> <p>๔. สามารถอธิบายการ กวักไหม้/การแกว่งไหม้ วัสดุและอุปกรณ์ วิธีการ กวักไหม้/การแกว่งไหม้ และ ข้อควรระวังในการ กวักไหม้/การแกว่งไหม้ ได้</p> <p>๕ สามารถอธิบายและ สาธิต การเตรียมเส้นไหม ขั้นตอน การเตรียมเส้นไหม การออกแบบลวดลาย และ การร้อยหลอดเล็ก เป็นพวงได้.</p> <p>๖ สามารถอธิบายและ สาธิต การคันเส้นไหม</p> <p>๗ สามารถอธิบายและ สาธิต การออกแบบลาย และย้อมสีไหม ข้อควร ระวังในการมัดลายการ ย้อมสีไหม และการตรวจสอบความถูกต้อง ของลวดลาย ได้</p> <p>๘ สามารถอธิบายและ สาธิต การกรอเส้นไหมยีน/ไหมพุ่งได้</p> <p>๙ สามารถอธิบายและ สาธิต การม้วน/ปั่นไหมได้</p> <p>๑๐ สามารถอธิบายและ สาธิต การเก็บตะกอไหม ได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกเส้นไหม - วัตถุประสงค์และ ส่วนประกอบ ๓ การพอกไหม้ - วัตถุประสงค์ของการพอกไหม้ - ขั้นตอนการพอก - ข้อควรระวังในการ พอกไหม้ ๔ การกวักไหม้/การ แกว่งไหม้ ๕ การเตรียมเส้นไหมพุ่ง/ไหมยีน - ขั้นตอนการเตรียมเส้น ไหมพุ่ง/ยีน - การออกแบบลวดลาย - การร้อยหลอดเล็กเป็น พวง ๖ การคันเส้นไหม จุดประสงค์ของการคัน - วัสดุและอุปกรณ์ - วิธีการคัน - ข้อควรระวังในการคัน ไหม ๗ การออกแบบลายและ การย้อมสีไหม - วัสดุอุปกรณ์ - วิธีการมัดลาย/ ขั้นตอน/ การย้อมสี - ข้อควรระวังในการมัดลายและการย้อมสีไหม - การตรวจสอบความถูกต้องของลวดลาย ๘ การกรอเส้นไหมยีน /ไหมพุ่ง - จุดประสงค์ ของการกรอไหม้ ๙ การม้วน/ปั่นไหม ๑๐ การเก็บตะกอไหม ๑๑ การทอผ้าไหม ขั้นตอนการทอผ้าไหม - การเตรียมกี่ - การนำหลอดพุ่งใส่กระสวย - การเหยียบตะกรอ 	๘ ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง หลังเรียนอย่างต่อเนื่อง		

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	<p>๑๑ สามารถทอผ้าไหม ได้แก่ ขั้นตอนการทอผ้าไหม การเตรียมกี่ การนาหลอด ฟุ้งใส่ กระสวย การเหยียบตะกอล การฟุ้ง กระสวย การจัดลวดลาย และแต่งริมขอบผ้าได้</p> <p>๑๒ สามารถประยุกต์ รูปแบบการขายเป็นผ้าแบบต่างๆ</p>	<p>- การฟุ้งกระสวย</p> <p>- การจัดลวดลายและแต่งริมขอบผ้า</p> <p>- การกระแทกฟืม</p> <p>- การชิงหน้าผ้าให้ตั้ง</p> <p>๑๒ รูปแบบการขายเป็นผ้าแบบ ต่าง ๆ ที่ สามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม</p>			
<p>๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ การทอผ้าไหม</p>	<p>๑ สามารถบริหารจัดการอาชีพการทอผ้าไหม ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ และการลดต้นทุนการผลิต ได้</p> <p>๒ สามารถจัดการ การตลาด ได้แก่ การ จัดทำฐานข้อมูลลูกค้า/ คู่แข่งทางการตลาด การ ประชาสัมพันธ์ การ ส่งเสริมการขายและการบริการและการขอ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ได้</p> <p>๓. สามารถจัดการความ เสี่ยง ได้แก่ วิเคราะห์ ศักยภาพในการประกอบ อาชีพการทอผ้าไหม และการ แก้ ปัญหา ความเสี่ยง ในการประกอบอาชีพการ ทอผ้าไหม ได้</p>	<p>๑ การบริหารจัดการอาชีพการทอผ้าไหม</p> <p>- การดูแลรักษาคุณภาพของผ้าไหม</p> <p>- การลดต้นทุนในการผลิตของผ้าไหม</p> <p>- การเพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น การแปรรูป การ ออกแบบ การ ประยุกต์ใช้</p> <p>๒ จัดการการตลาด</p> <p>- ทำฐานข้อมูลลูกค้าที่ใช้บริการ/คู่แข่งทางการตลาด</p> <p>-ประชาสัมพันธ์ -ส่งเสริมการขายและ การบริการ</p> <p>-การขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์</p> <p>๓ จัดการความเสี่ยง</p> <p>- วิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหม</p> <p>- แก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหม</p>	<p>๑ การบริหารจัดการจัดให้ ผู้เรียน</p> <p>-ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับ การบริหาร จัดการ</p> <p>-วิทยากรบรรยายการ กำหนดและ ควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ</p> <p>- ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ การลด ต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม</p> <p>- วิทยากรและผู้เรียน ร่วมกัน วิเคราะห์ปัจจัย ความเสี่ยงที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นและมีแนวทางใน การ จัดการความเสี่ยง</p> <p>๒ การบริหารจัดการ การตลาด</p> <p>-ผู้เรียนศึกษาข้อมูล การตลาดและ วิเคราะห์ ความต้องการของตลาด จากแหล่งเรียนรู้และภูมิ ปัญญา</p> <p>- กำหนดทิศทาง เป้าหมาย กล ยุทธ์ และ แผนการตลาด</p> <p>-ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตาม กระบวนการ จัดการตลาด เช่น การคิดต้นทุน การ ผลิต กำหนดราคาขาย การ ส่งเสริมการขาย และ การกระจาย สินค้า</p>	๓	-

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			๓ การจัดการความเสี่ยง - ผู้เรียนสำรวจและศึกษาแหล่ง วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและควบคุมคุณภาพสินค้า จากผู้จำหน่ายที่หลากหลาย - ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและ วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการ ประกอบอาชีพ - อภิปรายแสวงหาแนวทางจัดการ ความเสี่ยงจากภูมิปัญญาและผู้เชี่ยวชาญ		
๔.โครงการประกอบอาชีพการทอผ้าไหม	๑ บอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้ ๒ บอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้ ๓ บอกองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ ๔ อธิบายความหมายขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ ๕ อธิบายลักษณะการ เขียนที่ดีขององค์ประกอบ ของโครงการอาชีพที่ดีได้ ๖ เขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบได้เหมาะสม และถูกต้อง ๗ ตรวจสอบความ เหมาะสมและสอดคล้อง ของโครงการอาชีพได้	๑ ความสำคัญของโครงการอาชีพการทอผ้าไหม ๒ ประโยชน์ของ โครงการอาชีพการทอผ้าไหม ๓ องค์ประกอบของโครงการอาชีพการทอผ้าไหม ๔ การเขียนโครงการอาชีพการทอผ้าไหม ๕ การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพการทอผ้าไหม	๑ จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบ ความรู้เรื่องความสำคัญของ โครงการอาชีพ ประโยชน์ของโครงการอาชีพองค์ประกอบของ สนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นเพื่อสร้างแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ๒ จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระข้อมูล จากใบความรู้ ๓ จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเขียน โครงการอาชีพ ๔ กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการ ประเมินความเหมาะสมและ สอดคล้องของโครงการอาชีพ ๕ จัดให้ผู้เรียนปรับปรุงโครงการ อาชีพให้มีความเหมาะสมและ ถูกต้อง ๖ กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการ อาชีพของตนเอง	๒	-
				๑๐	๒๒

การจัดกระบวนการเรียนรู้

๑. ศึกษาภาคทฤษฎี จากเอกสารและจากวิทยากรผู้สอน
๒. ศึกษาดูงานจากสถานประกอบการ
๓. ฝึกปฏิบัติการทอผ้าตามขั้นตอนในหลักสูตร
๔. เข้ารับการทดสอบ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

สื่อการเรียนรู้

๑. คู่มือการทอผ้า
๒. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
 ๒. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง
- ความสำเร็จของการปฏิบัติจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงานการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายขอที่ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ๑๕ คน

ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา
๓. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพรายวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นในระดับใดระดับหนึ่ง

ลงชื่อ.....ผู้เสนอหลักสูตร ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร
(.....)